

پتروشیمی؛ ستون اقتصادی کشور در یکسالگی دولت سیزدهم

یکسال از عمر دولت سیزدهم می‌گذرد و صنعت پتروشیمی همچون گذشته به‌عنوان یکی از ستون‌های اقتصادی کشور با قدرت به تولید، صادرات و ارزآوری و توسعه زنجیره ارزش به‌عنوان اصلی‌ترین راه جلوگیری از خام‌فروشی ادامه می‌دهد. در این گزارش مروری بر رویدادها و اقدام‌های مهم دولت سیزدهم در حوزه صنعت پتروشیمی می‌شود.

*** طرح‌ها:** همزمان با آغاز به کار دولت سیزدهم در سال ۱۴۰۰، ۵۰ طرح پتروشیمی در کشور فعال بود و با توجه به اینکه سیاست دولت سیزدهم تکمیل طرح‌های نیمه‌کاره است، پیگیری و رصد این طرح‌ها از سوی شرکت ملی صنایع پتروشیمی نیز تداوم پیدا کرد. همسو با این سیاست، ۲ طرح انیدریدمالئیک پتروکیمیا ابن‌سینا و پتروشیمی دی‌آریا پلیمر خمین به بهره‌برداری رسیدند.

گام نخست طرح انیدریدمالئیک شرکت پتروکیمیای ابن‌سینا به‌عنوان نخستین طرح تکمیل‌کننده زنجیره ارزش خوراک «بوتان» با ظرفیت سالانه

۸۰ هزار تن تفکیک بوتان در منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی ماهشهر بهمن ماه سال گذشته به بهره‌برداری رسید که با راه‌اندازی این طرح از خام‌فروشی بوتان جلوگیری و همه نیازهای کشور تأمین می‌شود. رقم اشتغال این طرح در زمان اجرا حدود ۱۵۰ نفر مستقیم بوده و در زمان بهره‌برداری حدود ۱۲۰ نفر است که تعداد زیادی اشتغال غیرمستقیم هم ایجاد می‌کند.

پتروشیمی دی آریا پلیمر خمین نیز با ظرفیت سالانه ۱۷۵ هزار تن امسال وارد مدار تولید شد. در این واحد پتروشیمی که خوراک مورد نیازش از پالایشگاه شازند اراک تأمین می‌شود، ۱۷ گرید هموپلیمر و ۱۱ گرید کوپلیمر تولید خواهد شد که حدود ۱۷ درصد از پلی‌پروپیلن مورد نیاز صنایع پایین‌دستی کشور را تأمین می‌کند. بر اساس پیش‌بینی‌ها با بهره‌برداری از این واحد پلی‌پروپیلن در شهرستان خمین ۳۵۰ اشتغال مستقیم و ۱۲۰۰ اشتغال غیرمستقیم ایجاد می‌شود.

افزون بر این امسال همزمان با هفته دولت نیز عملیات اجرایی طرح‌های تولید پروپیلن از پروپان (PDH) شرکت‌های پالایش گاز بیدبلند خلیج فارس، پتروشیمی پارس و پالایش پارسین سپهر آغاز شد.

بهره‌برداری از طرح‌های آرتا انرژی، پارس گلایکول، آرین متانول، فاز نخست هنگام، ان‌جی‌ال ۳۲۰۰ (پالایش گاز یادآوران) و پتروشیمی گچساران نیز در برنامه افتتاح تا پایان امسال قرار دارند که با بهره‌برداری از این طرح‌ها، ظرفیت اسمی صنعت پتروشیمی از ۹۱ میلیون تن کنونی به حدود ۹۴ میلیون تن می‌رسد.

*** بازنگری مجوزها:** شرکت ملی صنایع پتروشیمی در دولت سیزدهم بازنگری مجوزها و طرح‌های پتروشیمی غیرفعال را به جد در دستور کار قرار داد تا طرح‌های غیرفعال تعیین تکلیف شوند. در این میان مجوز بعضی از طرح‌های غیرفعال لغو شد و به بعضی از سرمایه‌گذاران خواهان ادامه طرح نیز فرصت داده شده تا عملیات اجرای طرح‌های خود را پیش ببرند. به گفته مرتضی شاه‌میرزایی، مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی در این دولت مجوز طرح جدید پتروشیمی نیز صادر شده است.

*** رکوردهای تازه:** از تابستان ۱۴۰۰ تا امسال رکوردهای جدید تولید و فروش در مجتمع‌های پتروشیمی کشور ثبت شده است؛ پتروشیمی‌های امیرکبیر، کارون، اروند، تبریز، بوعلی سینا، شیراز، تندگویان، بندرامام، غدیر، ایلام، زاگرس، پردیس، پلی‌پروپیلن جم، لردگان، نوری، پارس، مرجان و ... عملکرد پتروشیمی‌های کشور در سال ۱۴۰۰ به

گونه‌ای بوده است که برنامه تولید سال به‌طور کامل محقق شد به طوری که با ظرفیت اسمی ۹۰ میلیون تنی، ۶۵ میلیون تن محصول پتروشیمی تولید شد که از این رقم ۳۵ میلیون تن محصول نهایی به فروش رسید و از این مقدار ۱۰ میلیون تن در داخل به فروش رفته و ۲۵ میلیون تن صادر شده است.

*** تأمین ارز:** نقش مهم صنعت پتروشیمی در اقتصاد و تأمین ارز کشور برکسی پوشیده نیست؛ پارسال ۱۴۰۳ میلیارد دلار فروش صادراتی مجتمع‌های پتروشیمی کشور بوده است که ۹۰ درصد آن معادل ۱۲۰۷ میلیارد دلار به سامانه نیما عرضه شد و شرکت‌های پتروشیمی موفق به ایفای ۱۵۴ درصد تعهد ارزی سالانه و تأمین حدود ۲۴ درصد نیاز ارزی کشور شدند که تاکنون بی‌سابقه بوده است. این در حالی است که تعهد پتروشیمی‌ها پارسال ۶۰۵ میلیارد دلار بود که بسیار بیش از تعهد یعنی ۱۲۰۵ میلیارد دلار به این سامانه عرضه شد.

افزون بر این، ارزش صادرات محصولات پتروشیمی از مردادماه ۱۴۰۰ تا خردادماه ۱۴۰۱، در دولت سیزدهم ۱۵۰۶ میلیارد دلار بوده در این مدت نیز پتروشیمی‌ها بیشتر از تعهد، ارز به سامانه نیما تزریق کرده‌اند. از آنجا که پیش‌بینی شده است که صادرات محصولات پتروشیمی امسال حدود ۱۸ میلیارد دلار ارزآوری برای کشور داشته باشد به‌طور حتم تا پایان سال رقم بسیار بالاتری نسبت به پارسال به نیما تزریق می‌شود؛ امسال ۱۱۰۵ میلیارد دلار تعهد شده است که از سوی پتروشیمی‌ها به سامانه نیما عرضه شود.

*** دیپلماسی انرژی:** همزمان با گسترش دیپلماسی انرژی از سوی وزارت نفت، صنایع پتروشیمی نیز از فرصت‌های فراهم شده بهترین استفاده را برای توسعه صنعت و بازاریابی می‌کنند. برای نمونه در این راستا، تفاهم‌نامه‌ای بین شرکت ملی صنایع پتروشیمی و اتحادیه صنایع شیمیایی روسیه درباره تبادل دانش فنی و همکاری‌های دانش‌بنیان در حوزه تجهیزات صنایع پتروشیمی امضا شد، همچنین کاتالیست ایرانی نیز به روسیه صادر شده است.

*** بومی‌سازی:** عزم جدی بر بومی‌سازی کالا و تجهیزات صنعت پتروشیمی از دیگر سیاست‌های دولت سیزدهم است. شاه‌میرزایی معتقد است که صنعت پتروشیمی می‌تواند به‌طور کامل بومی شود و می‌گوید: با توجه به هدف‌گذاری انجام‌شده برای افزایش دو برابری ظرفیت تولید تا ۱۰ سال آینده و توسعه و تکمیل زنجیره، باید اهتمام ویژه داشت تا همه بخش‌های فرآیندی از نرم‌افزاری تا سخت‌افزاری و از دانش فنی تا

تجهیزات بومی‌سازی شوند. او همچنین تکمیل چرخه محصولات پتروشیمی را به عنوان یک هدف آرمانی بیان می‌کند که در این زمینه برنامه‌ریزی فشرده‌ای در شرکت ملی صنایع پتروشیمی شده است.

امضای چند قرارداد و تفاهم‌نامه‌ها برای ارائه دانش فنی و طراحی فرآیند و مهندسی پایه واحدهای پتروشیمی بین شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی و شرکت‌های پتروشیمی، برنامه‌ریزی برای داخلی‌سازی صدردصد کاتالیست‌های مورد نیاز صنعت پتروشیمی در کشور تا پایان دولت سیزدهم، قرارداد ۱۰۰۰ میلیارد ریالی با سازندگان داخلی در طرح پتروشیمی دنا، انحصارشکنی پتروشیمی خوزستان در زمینه تولید مواد اولیه فیلترهای دیالیز، بومی‌سازی ۲۵ تجهیز در پالایشگاه بیدبلند خلیج فارس با وجود تحریم‌ها، بومی‌سازی ۲۰۰ قطعه در پتروشیمی نوری و امضای بیش از ۲۰۰ تفاهم‌نامه ساخت داخل در سومین نمایشگاه حمایت از ساخت داخل در صنعت پتروشیمی و ... از دستاوردهای صنعت پتروشیمی در یک سال اخیر در زمینه داخلی‌سازی کالا و تجهیزات است.

*** ایران پلاست:** پانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی ایران‌پلاست با مشارکت ۴۳۰ شرکت داخلی و خارجی در چهار گروه مواد اولیه، ماشین‌آلات، کالای ساخته و نیمه‌ساخته و خدمات فنی و مهندسی بهمن‌ماه پارسال برگزار شد که دستاوردهای بسیار مطلوبی برای شرکت‌ها به‌ویژه در زمینه توسعه بازار فروش داشت. هم‌اکنون نیز مقدمات برگزاری شانزدهمین دوره این نمایشگاه از ۳۰ شهریور تا ۲ مهرماه امسال در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران در حال انجام است که امسال گروه «بانک‌ها، بورس و مؤسسه‌های مالی» نیز به چهار گروه شرکت‌کننده در ایران‌پلاست افزوده شده است.

*** توسعه میدان‌ها و هلدینگ‌های پتروشیمی:** امضای تفاهم‌نامه شرکت ملی نفت ایران با هلدینگ‌های پتروشیمی به ارزش حدود ۳ میلیارد دلار از مهم‌ترین رویدادهای بیست و ششمین نمایشگاه نفت بود؛ بر اساس این تفاهم‌نامه‌ها، هلدینگ خلیج فارس مسئولیت مطالعه توسعه مخزن مارون، مارون خامی و جمع‌آوری گازهای همراه میدان‌های دارخوین و غرب کارون، مشارکت گروه باختر، پتروفرهنگ و پارس پتروزاگرس مطالعه توسعه میدان‌های گازی گردان، خارتنگ و پازن، مشارکت مجموعه‌های اهداف و مهندسی و ساختمان نفت مطالعه توسعه مخزن گازی قلعه نار و میدان نفتی آذر و شرکت پالایش پارسین سپهر استحصال اتان از ۹ پالایش پارس جنوبی را عهده‌دار شدند. بر اساس این تفاهم‌نامه‌ها، هلدینگ‌های پتروشیمی با سرمایه‌گذاری در توسعه میدان‌های نفتی و گازی گامی بلند برای تأمین خوراک پایدار واحدهای پتروشیمی و

توسعه این صنعت برداشته‌اند.

مسئولیت اجتماعی: ساخت دبیرستان ۱۲ کلاسه از سوی پتروشیمی امیرکبیر در ماهشهر، مشارکت پتروشیمی در تأمین پایدار آب شرب روستاهای سیستان و بلوچستان، بهره‌برداری از ۱۶ پروژه رفاهی، بهداشتی، عمرانی و آموزشی با حمایت و همکاری شرکت ملی صنایع پتروشیمی در شهرک پردیس جم، تأمین بخشی از تجهیزات مراکز درمانی، بهداشتی و آموزشی استان بوشهر از سوی شورای راهبردی شرکت‌های پتروشیمی منطقه پارس، اختصاص بودجه ۲۸۸ میلیارد تومانی پتروشیمی‌های ماهشهر برای مسئولیت اجتماعی در سال ۱۴۰۰، بهره‌برداری از ۲۳۰ واحد مسکونی مشارکتی پتروشیمی‌های عسلویه و کمیته امداد امام خمینی (ره) استان بوشهر، خدمات‌رسانی پتروشیمی‌ها به امدادرسانی «متروپل»، آبرسانی سیار به مناطق حاشیه‌ای بندرماهشهر به همت پتروشیمی‌ها، بهره‌برداری از سالن چندمنظوره ورزشی شهرک پردیس جم و برگزاری نمایشگاه توانمندسازی و حمایت از شرکت‌های منطقه عسلویه در تأمین نیازهای عمومی و تخصصی شرکت‌های پتروشیمی منطقه و امضای ۱۵۰ تفاهم‌نامه با کارآفرینان استان بوشهر نیز بخشی از اقدام‌های صنایع پتروشیمی در حوزه مسئولیت اجتماعی است.

*** مهمترین اخبار:** تدوین سند راهبرد مسئولیت‌های اجتماعی صنعت پتروشیمی، واگذاری راهبری خط لوله اتیلن غرب به اویکو، امضای تفاهم‌نامه راه‌اندازی فن بازار تخصصی صنعت پتروشیمی، پایان گازسوزی در مشعل‌های مجتمع پالایشی بیدبلند خلیج فارس، بهره‌برداری از واحد دوم ASU2 شرکت دماوند انرژی عسلویه، نصب بلندترین برج صنعت پتروشیمی ایران در پتروشیمی بوعلی‌سینا، تولید کود اوره دواستدار محیط زیست برای نخستین بار در دنیا از سوی پتروشیمی پردیس، بهره‌برداری از مخزن ۲۰۰۱C پتروشیمی بوعلی‌سینا، تکمیل زنجیره تولید تا صادرات بیدبلند خلیج فارس با بهره‌برداری از تأسیسات و مخازن ذخیره‌سازی محصولات صادراتی و اسکله مستقل این شرکت، امضای ۸ قرارداد طرح جمع‌آوری گازهای مشعل شرکت پالایش گاز بیدبلند خلیج فارس با شرکت‌های ایرانی، تأمین مواد اولیه و توسعه زنجیره پل‌اورتان‌ها در بوسنی از سوی پتروشیمی کارون، و ... را می‌توان به‌عنوان برخی از اقدام‌ها و رویدادهای مهم صنعت پتروشیمی در یک سال گذشته اعلام کرد.